

Dainuojanti Revoliucija

Visat nóm. 30
(octubre 2020)

Bel OLID

Vincé

Jo rankos buvo stambios – kaip mano, kaip mano tėvo. Parėjęs namo ir radęs mane virtuvėje, tomis stambiomis rankomis uždengdavo man akis ir prašydavo atspėti, kas čia. „Kas čia?“ – atrodė vaikiškas klausimas. Visai kaip tada, kai dar buvo mažas, aš išitraukdavau į šį žaidimą ir atsakinėdavau jam, kad čia tėvas, kaimynas, kepėja; o jis juokdavosi ir atsakydavo, kad ne. Visai kaip tada, kai dar buvo mažas, jis juokdavosi, tik dabar jau suvyriškėjusiu balsu, nors kartais dar išgirdavau lūžtantį berniuko balsą, kuris visada jį patį nustebindavo. „Čia Darius!“ – sušukęs jis apkabindavo ir bučiuodavo mane, o keli prasikalę barzdos plaukai nedurdavo, bet visada mane nustebindavo.

Jis gimė mažutis – sunkus gimdymas, o mes su Antanu taip ir neatsikratėme kūniškos baimės jo netekti. Daugiau vaikų nebesusilaukėme, tad auginome bijodami, kad nesudužtu, nes mums jis buvo toks trapus kaip stiklas. Net kai jau praaugo mane, atrodė, kad jis – kūdikis, sėdintis kampe ir nuolat klausantis tų pačių kasečių, kartais skaitantis. Iš tikrųjų jis ir buvo kūdikis, dažnai grįždavęs iš mokyklos su medžio drožiniu. Jis turėjo būti stalius ir sukurti gražių darbų tomis stambiomis rankomis, kurios kasdien darėsi vis šiurkštesnės.

Kai buvo mažas, lydėdavau į aikštę, kurioje jis vaikdavosi sulysusią katę, o aš prikąsdavau lūpą, nes nenorėdavau ant jo šaukti. Jis turėjo suaugti ir tapti tvirtas, bėgioti paskui kates, kaip paprastai daro vaikai, o pargriuvęs – mokytis atsikelti. Neįmanoma nuolat laikytis įsikibus mamos sijono.

Tą naktį, kai pasakė, kad važiuoja su draugais apsupti parlamento, taip pat prikandau lūpą. Man suskaudo pilvą, lygiai taip, kaip jam augant, ir norėdama, kad pasijustų didesnis ir laisvesnis, neliečiau šilčiau apsirengti, neliečiau būti atsargiam, dėl nieko jam neprieštaravau. Aš pasilikau virtuvėje viena plauti indų ir pagalvojau, kad seniai nebėra cukraus, kad miltų beveik nebeliko, kad rytoj pasiūsiu Darių į kitą miesto pakraštį, bet kažin ką ten ras. Galvojau apie tai kažkaip netikroviškai, lyg rytoj būtų eilinė diena, lyg niekas nevyktų, o svetainėje iš televizoriaus sklido balsai, pranešantys, kad Vilniuje žmonių minios bando apsaugoti televizijos bokštą ir parlamentą. Neginkluoti žmonės prieš tankus. Užsispyrę, tik savo buvimu, prieš tankus. Kaip tai įmanoma?

Atsisėdau prie vyro priešais televizorių. Kartais įjungdavo reportažus iš gatvių, kurios buvo pilnos žmonių, o aš veltui ieškojau Dariaus. Ilgai prasėdėjome prilipę prie televizoriaus, nė žodžio neištarėme, iki kol vedėja, su kažkuo kalbėjusi telefonu, pasakė: „Atakuoja, girdisi šaudymai iš visų pusių, jie įlindo į radijo tašką.“ Graži diktorės šukuosena, – pagalvojau, kad kada nors ir aš taip susišukuosiu. Po kelių akimirku kažkas uždengė kamerą ir nieko daugiau nebematėme. Nutrūkus signalui, mes su Antanu toliau žiūrėjome į tuščią vaizdą, o man dar labiau suskaudo pilvą, tarsi kažkas būtų suveržęs mazgą kaip akmenį. Ir norėjau sau pačiai pasakyti, kad viskas kaip visada: kankinuosi dėl vaikelio, kuris vos nenumirė gimęs, kankinuosi, nes jam gimus tarsi apgavome giltinę, bet anksčiau ar vėliau vis tiek turėsime jai vaikelį gražinti. Atsiverčiau užrašų knygelę ir pradėjau rinkti draugų numerius. Per visą ilgą naktį skambinau tais numeriais, kuriuos turėjau, ir auštant keli iš jų atsiliepė. Per visą ilgą naktį išgirdau tik tai, kad niekas jo nematė, kad išgirdę pirmuosius šūvius visi išsiskirstė ir vieni nuo kitų pasimetė.

Jaučiau jų balse baimę, įtampą ir niekaip nenorėjau patikėti, kad meluoja. Bėgo valandos, o Darius negrižo. Tada pasklido žinia, kad yra daug sužeistų. Kai atvykome prie televizijos bokšto, jau žinojome, kad jį ten rasime, vienas kitam to nesakėme, bet žinojome. Ir radome. Penki šūviai. Į kojas, į rankas, į nugarą. Penkios kulkos tame kūne, kuris buvo toks mažutis kai gimė, kurį taip sunkiai

gimdžiau, o dabar penki šūviai jį nužudė. Peršautos rankos, kurios turėjo padaryti daug gražių darbų, kruvinos stambios rankos, kuriomis uždengdavo man akis ir klausinėdavo kaip mažas vaikas, kas čia? Vieno šūvio būtų užtekę, – jis niekada nebuvo tvirtas, mano Dariukas. Bet į jį šovė penkis kartus, penkios kulkos, kiekvieną dieną mane žudančios, nes norėjau, kad jis pasijustų didesnis ir laisvesnis. Ir patylėjau, kai reikėjo jį pašaukti namo pas mamą.

OLID, Bel. «Dainuojanti revoliucija». [En col-laboració amb Aistė Kučinskienė]. Literatūra ir Menas, (9), 2018. Recuperat de: <https://literaturairmenas.lt/proza/bel-olid-dainuojanti-revoliucija>

Traduīt per Carmina Daban Sunyer